

Ställningstagande om åtgärder POLICY BRIEF 2023

KOSTRELATERAD HÄLSA FRÄMJAS EFFEKTIVT GENOM SAMARBETE

I det här ställningstagandet om åtgärder, Policy Brief, beskrivs hur främjandet av kostrelaterad hälsa är en del av främjandet av välfärd och hälsa och hur det genomförs i samarbete med välfärdsområdena, kommunerna samt organisationer och andra aktörer.

Effektiviteten i främjandet av kostrelaterad hälsa förbättras genom följande åtgärder:

- A.** Åtgärderna i alla ålders- och befolkningsgrupper och personer i behov av särskilt stöd har beaktats.
- B.** Man har kommit överens om åtgärdernas strukturer och praxis. Vid planeringen av verksamheten i välfärdsområdena används kontrollistan för rådgivningen om levnadsvanor.
- C.** I främjandet av kostrelaterad hälsa används evidensbaserade metoder och verksamhetsmodeller och näringskvaliteten på de måltider som serveras bygger på rekommendationer.
- D.** Arbetet för att främja kostrelaterad hälsa stöds genom systematisk kommunikation och regelbunden fortbildning.
- E.** Främjandet av kostrelaterad hälsa verifieras och effektiviteten följs upp och utvärderas regelbundet på överenskommen sätt.

De nuvarande social- och hälsovårdsstrukturerna och det arbete med kontaktytor som utvecklas erbjuder en utmärkt möjlighet att ta tag i främjandet av invånarnas kostrelaterade hälsa i olika ålders- och befolkningsgrupper som en del av det omfattande främjandet av välfärd och hälsa.

Kosten har stor betydelse för att säkra hälsa och välbefinnande, förebygga folksjukdomar, främja ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet samt dämpa klimatförändringen och anpassa sig till den. Kostrelaterade riskfaktorer förklarar cirka 18 procent av dödsfallen i Finland. I synnerhet fetma ökar sjukdomsördan och leder till ökade kostnader för hälso- och sjukvården. Möjligheterna att förebygga, behandla och rehabilitera från sjukdomar är särskilt förknippade med fetma, hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes typ 2, sjukdomar i stöd- och rörelseorganen, depression, flera cancerformer, minnessjukdomar och munhälsa. Dessutom är förebyggande, tidig identifiering och kostbehandling vid risk för undernäring i samband med åldrande och sjukdomar kostnadseffektiva åtgärder och behandling.

Det är viktigt att skapa lösningar som påverkar kosten och miljön i samarbete med olika förvaltningsområden. Kost som främjar hälsa och ekologisk hållbarhet stöds och möjliggörs i människors vardag. Åtgärderna för att främja kostrelaterad hälsa skapar också regional livskraft på bred front och med långtgående effekter.

Inforuta

Främjande av kostrelaterad hälsa innebär främjande av välfärd och hälsa med hjälp av kost i olika ålders- och befolkningsgrupper. Genom att främja den kostrelaterade hälsan strävar man efter att trygga en sund uppväxt och utveckling hos barn, förbättra arbets- och funktionsförmågan hos personer i arbetsför ålder, stödja äldre personers funktionsförmåga och möjligheter att klara sig hemma, öka hälsan och välbefinnandet samt minska skillnaderna i hälsa mellan olika befolkningsgrupper.

Arbete med kontaktytor för att främja välfärd och hälsa: Kontaktytorna är två eller flera organisationers funktionella gränser och samarbetsplatser som aktörer som bland annat välfärdsområdena, kommunerna, serviceproducenterna, olika branscher och organisationer. Genom kontaktytorna går kunder från en tjänst som produceras av olika anordnare till en annan. På kontaktytan kan man också erbjuda tjänster med låg tröskel som samlar olika tjänsteleverantörer under samma tak. Som kontaktyta kan man bygga vård- och servicestigar, såsom en stig för kostrehabilitering från sjukhus till uppföljning av öppenvården och en motionsgrupp som anordnas av kommunen eller en organisation där man får stöd både när det gäller kost och motion.

FRÄMJANDE AV KOSTRELATERAD HÄLSA ÄR EN DEL AV VÄLFÄRDEN OCH HÄLSAN

Främjande av välfärd och hälsa är välfärdsområdenas, kommunernas och andra aktörers gemensamma uppgift. Välfärdsområdena ansvarar för ordnandet av social- och hälsovårdstjänster och främjandet av kostrelaterad hälsa i dem, som omfattar förebyggande åtgärder, livsstilshandledning samt kostbehandling och kostrådgivning vid sjukdomar samt måltidstjänster.

Kommunerna ansvarar till exempel för småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen (inklusive måltidstjänster, matfostran och undervisning i huslig ekonomi), motions- och kulturtjänster, sysselsättningstjänster, integration av invandrare och föregripande boendetjänster, och i samtliga dessa i bör det även ingå åtgärder som upprätthåller, främjar och möjliggör kostrelaterad hälsa.

Arbete med kontaktytor genomförs i välfärdsområdet och kommunerna tillsammans med organisationer och andra aktörer, såsom allmännyttiga samfund, fritt bildningsarbete (bland annat medborgarinstitut) samt företag i branschen och näringslivet. I synnerhet många organisationer inom folkhälso-, patient- och livsmedelssektorn tillhandahåller rådgivnings- och utbildningstjänster om kost. Organisationerna kan också fungera som tjänsteleverantörer inom social- och hälsovården, som allmännyttiga aktörer eller både och, bland annat inom rehabiliterings-, kamratstöds-, material- och erfarenhetsexperttjänster. För att tjänsterna ska kunna utnyttjas på ett heltäckande sätt krävs det att de tjänster som stöder främjandet av kostrelaterad hälsa har sammanställts och att man informerar om dem till exempel med hjälp av ett serviceutbud som samlats på en webbplats. Strukturerna, aktörerna, kontaktytorna, tjänsterna och exemplen på åtgärder för främjande av kostrelaterad hälsa illustreras som en helhet i form av en bricka (Figur 1).

Figur 1. Främjande av kostrelaterad hälsa, kontaktytor och exempel på tjänster

Åtgärder

A Åtgärderna för att främja kostrelaterad hälsa riktar sig till alla ålders- och befolkningsgrupper och personer i behov av särskilt stöd har beaktats

I samarbete med välfärdsområdena bör man se till att främjandet av kostrelaterad hälsa riktas [till invånare i alla åldrar](#) (på finska) och på ett jämlikt sätt, i rätt tid och tillgängligt även för grupper som behöver särskilt stöd. Till exempel vid planeringen av måltidstjänster bör man se till att tjänsterna erbjuds till äldre personer som bor i närområdet eller personer som står utanför arbetslivet och utbildning samt personer som är i [behov av särskilt stöd](#) (på finska). Främjandet av kostrelaterad hälsa bör vara en väsentlig del av både främjandet av välfärd och hälsa samt riktad livsstilshandledning och förebyggande, vård och rehabilitering av sjukdomar.

Kommunaktörer, organisationer och den privata sektorn kan främja kommuninvånarnas kostrelaterade hälsa som en del av sin grundläggande uppgift. De kan uppmuntra sina klienter till hälsosamma matvanor samt stärka klientens förmåga att tillägna sig bra nya vanor och behålla de goda vanor hen redan har. Om det uppstår oro är det viktigt att aktörerna har information om vart de ska hänvisa klienten. Dessutom är det viktigt att invånarna är allmänt medvetna om var man får tillförlitlig information om kost och tjänster i anslutning till kostrelaterad hälsa.

Inom hälso- och sjukvården ska man säkerställa att varje patient får [kostbehandling och -rådgivning](#) som bygger på forskningsrön och god vårdpraxis i enlighet med sin situation. Antagandet är att yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården behärskar principerna för hälsosam kost och förebyggande av undernäring samt kan diskutera dessa på ett stödjande sätt med klienterna. [Legitimerade näringsterapeuter](#) (på finska) ansvarar för nutritionsbehandling och näringsterapi på krävande nivå.

Man måste komma överens om olika aktörers roller, kompetenskrav, samarbete och arbetsfördelning så att tjänsterna genomförs i rätt tid och så att man förebygger inblandning och överlappande arbete. Tillräcklig kompetens inom främjande av kostrelaterad hälsa, riktad utbildning, aktuellt informationsstöd samt kvalitetsuppföljning ökar förmågan att svara på kundernas behov av kostrelaterad hälsa. Det är viktigt att skapa verksamhetsmodeller för organisationsöverskridande kontaktytor och säkerställa en gemensam kunskapsbas och ett tillräckligt expertstöd inom kost. För att samordna arbetet med att främja kostrelaterad hälsa i välfärdsområdena behövs en näringsterapeut eller -expert som bedriver hälsofrämjande arbete.

I figur 2 visas aktörer som stöder främjandet av kostrelaterad hälsa bland studerande och personer i arbetsför ålder och som kan ge unga vuxna och personer i arbetsför ålder stöd i deras vardag. Denna figur och motsvarande information om barn/unga samt barnfamiljer och äldre finns på [VRN:s webbplats](#) (på finska).

Figur 2. Centrala aktörer för främjande av kostrelaterad hälsa bland vuxna (inklusive studerande)

B Man har kommit överens om strukturerna och verksamhetspraxisen för främjande av kostrelaterad hälsa

Bedömningar och beslut som gäller främjande av kostrelaterad hälsa görs både i kommunerna och välfärdsområdena i olika beslutsfattande organ. I beredningen ska flera lagar, regleringsdokument och rekommendationer om främjande av välfärd och hälsa samt kost beaktas. Som stöd för beslutsfattandet om kosten har man för kommunerna och välfärdsområdena producerat material om [främjandet av kostrelaterad hälsa som en del av ledningssystemet och beslutsfattandet i kommunerna](#) (på finska).

Det är viktigt att beskriva främjandet av en bra kost för invånarna samt målen och åtgärderna samt information om uppföljning och utvärdering i anslutning till detta [som en del av kommunernas och välfärdsområdenas välfärdsplan och -berättelse](#) (på finska). [Kostplanen](#) (på finska) kan antingen vara en del av välfärdsplanen eller bifogas den som ett eget dokument. Frågor som gäller främjande av den kostrelaterade hälsan behandlas i kommunerna och välfärdsområdena bland annat i sektorsövergripande välfärdsgrupper. I såväl gruppernas verksamhet som utarbetandet av välfärdsplanen och -berättelsen ska även näringsexperternas, såsom legitimerade närings terapeuter, -experter och representanter för måltidsstjänster delta. Dessutom finns det i vissa välfärdsområden och kommuner en temagrupp för kost eller arbetsgrupper som fokuserar på att främja olika åldersgruppers kostrelaterade hälsa (barn, skolelever, äldre).

Kontrollistan för rådgivningen om levnadsvanor stödjer planeringen av den kostrelaterade hälsan i välfärdsområdena

[Kontrollistan för rådgivningen om levnadsvanor](#) (på finska) är en utmärkt hjälp vid planeringen av funktioner som främjar den kostrelaterade hälsan. Den fungerar som ett verktyg till exempel i temagrupper för kost. Listan innehåller uppgifter som är centrala med tanke på livsstilshandledningen och som borde genomföras i välfärdsområdenas verksamhet. Listan konkretiserar uppgifter i anslutning till ordnandet av livsstilshandledning och hur innehållet i livsstilshandledningen (motion, kost, sömnhälsa, drogfrihet och beroenden samt kulturell välfärd) förverkligas.

C I främjandet av kostrelaterad hälsa används evidensbaserade metoder och verksamhetsmodeller och näringskvaliteten på de måltider som serveras bygger på rekommendationer.

Främjandet av kostrelaterad hälsa bygger på de [kost- och näringsrekommendationer](#) som getts till VRN:s befolkning och dess olika ålders- och målgrupper. Rekommendationerna bygger på de nordiska näringsrekommendationerna ([NNR2023](#)), som utgår från starka vetenskapliga forskningsrön.

Tjänsteutbudsrådet har gett en rekommendation om faktorer som stödjer livsstilsförändring i metoderna för livsstilshandledning och stöd för egenvård för att minska risken för att bli sjuk på grund av ohälsosam kost och för lite rörelse ([Palkos rekommendation SHM 2020](#)). Rekommendationen förutsätter att det inom den offentliga hälso- och sjukvården finns effektiva metoder för livsstilshandledning och stöd för egenvård. I rekommendationen konstateras det dessutom att ”vid sidan av hälso- och sjukvården spelar även andra offentliga aktörer en viktig roll i livsstilshandledningen och främjandet av hälsan, såsom kommunernas idrottsväsende eller ordnade måltider till exempel i skolor och på arbetsplatser”.

THL utvärderar kontinuerligt [verksamhetsmodeller som främjar välfärd och hälsa \(HYTE\)](#) (på finska) och publicerar de [utvärderade verksamhetsmodellerna](#) (på finska) samt deras evidens, effektivitet och lämplighet för användning på sin webbplats. Verksamhetsmodeller för främjande av kostrelaterad hälsa som utvärderats är bland annat [StopDia, ett pilotprojekt riktat till den somaliska befolkningen](#), [Fiilis \(Feel4Diabetes\)](#), [livsstilsprogrammet Finger](#), [TYKEs elintapavalmennus](#), [Maistuva koulu](#) och [Arjen sankarit](#) (på finska).

På VRN:s webbplats presenteras [fyra olika typer av servicekedjor med anknytning till kostrelaterad hälsa för olika målgrupper](#) (på finska). På webbplatsen presenteras dessutom över 30 olika [verksamhetsmodeller/servicekedjor](#) (på finska) som innehåller åtgärder för att främja kostrelaterad hälsa som en del av livsstilshandledningen. När verksamhetsmodellerna införs måste modellens lämplighet för den egna organisationens/områdets verksamhet bedömas.

Matutbudet inom småbarnspedagogiken och vid läroanstalterna styrs med [målgruppspecifika matrekommendationer](#). Måltidstjänsterna som upphandlas till social- och hälsovårdstjänsterna ska bygga på [rekommendationer för nutritionsbehandling](#) och [kostrekommendation för äldre personer](#). Dessutom ska måltiderna som serveras stödja kostbehandling av sjukdomar och rehabiliteringsprocesser. Med måltider som erbjuds [inom socialservicen](#) (på finska), såsom hem-, boende- och anstaltstjänster, når man också personer som är i behov av särskilt stöd och personer som hör till riskgrupper när det gäller kost och därmed kan man minska de socioekonomiska skillnaderna i befolkningens matvanor och hälsa.

Enligt [statsrådets principbeslut](#) ska näringskvaliteten beaktas i de offentliga upphandlingarna av livsmedels- och måltidstjänster i enlighet med VRN:s näringsrekommendationer. Den måltid som serveras av måltidstjänsterna och dess olika delar ska uppfylla kraven på näringskvalitet enligt varje kundmålgrupps matrekommendationer. Att rekommendationerna följs antecknas i avtalen om måltidstjänster.

Stöd för ordnande, upphandling och konkurrensutsättning av måltidstjänster finns i [Guiden för upphandling av ansvarsfulla måltidstjänster](#) (JSM 2021). Den innehåller anvisningar med exempel på verksamhet och dokument både för kommunernas och social- och hälsovårdstjänsternas måltidstjänster.

D Främjandet av kostrelaterad hälsa stärks genom systematisk kommunikation och fortbildning

En kommunikationsplan för kostrelaterad hälsa kan utarbetas för välfärdsområdet, exempelvis i form av en årsklocka. Effektiv kommunikation om kost är systematisk, regelbundet återkommande kommunikation som anpassas till olika målgruppers behov och förmåga att ta emot den, via flera kanaler. I interaktiva situationer kan man också använda matbilder och riktig mat som stöd i kommunikationen. Mat som intas via måltidstjänsterna fungerar som en konkret modell för en hälsosam måltid. Näringsexperter anlitas i planeringen och genomförandet av kommunikationen tillsammans med dem som ansvarar för kommunikationen.

I välfärdsområdet och kommunerna är det bra att producera ett lokalt serviceutbud där man samlar rådgivnings-, vårdhandlednings- och måltidstjänster på individ-, grupp- och samfundsnivå i anslutning till främjandet av kostrelaterad hälsa samt stödtjänster i anslutning till måltider. Serviceutbudet publiceras på webben och på webbplatsen informerar man i stor utsträckning både invånare och yrkesverksamma som tillhandahåller servicehandledning.

Kommunikationen om kostrelaterad hälsa ska bygga på nationella [närings- och matrekommendationer](#) och tillförlitliga forskningsdata. Människor är också intresserade av kostrelaterade upplevelser. Det är viktigt att ge upplevelsena plats: i synnerhet i livsstilshandledningen och i interaktiva grupsituationer har upplevelser, känslor, tankar som uppstår och reflektioner över dem en väsentlig betydelse för strävan efter förändringar i matbeteendet.

För att näringshandledningen ska stärkas krävs lokal fortbildning av yrkesutbildade personer

Yrkesutbildade personers kompetens och kunskaper om främjandet av kostrelaterad hälsa som en helhet, mål, metoder, verksamhetssätt och livsstilshandledning för olika ålders- och befolkningsgrupper ska stärkas genom fortbildning. I de yrkesinriktade grundstudierna för social- och hälsovårdspersonalen ingår ofta endast undervisning i kost på allmän kunskapsnivå och att man bekantar sig med näringsrekommendationerna. Utbildningsbakgrunden varierar. När man kommer överens om kontaktytor ska man också se till att kompetenskraven utreds, att de uppfylls och att personalens kompetens säkerställs genom fortbildning.

För att främja den kostrelaterade hälsan behövs en lokal fortbildningsplan, där till exempel områdets yrkesläroanstalt och högskola samt näringsexperter kan vara till hjälp. För planen ska det utredas vilken typ av näringsrelaterad utbildning personalen redan har fått och i vilka frågor och arbetsuppgifter det är nödvändigt att förbättra kompetensen. Det är bra att utarbeta utbildningsplaner för varje yrkesgrupp för sig, men det multiprofessionella, servicekedjorna och arbetet med kontaktytorna i livsstilshandledningen och kostbehandlingen förutsätter dock att åtminstone en del av utbildningarna erbjuds tillsammans till multiprofessionella grupper. Utbildningen ska också öka färdigheterna inom samarbete och arbetsfördelning mellan olika yrkesgrupper.

E Främjandet av kostrelaterad hälsa verifieras och effektiviteten följs upp och utvärderas regelbundet på överenskommet sätt

Vid planeringen av främjandet av kostrelaterad hälsa det mycket viktigt att man känner till den aktuella situationen och förhållandena inom den egna verksamheten. Främjandet av kostrelaterad hälsa utvärderas förutom ur olika befolkningsgruppers närings- och hälsokunskaper även ur matmiljöns perspektiv: vad som möjliggör eller förhindrar en bra kosthållning. Vilka åtgärder behövs och är de valda åtgärderna effektiva? Det är särskilt viktigt att försöka lyssna på invånarna och göra dem delaktiga. Praktiska exempel på hur kostfrågor kan behandlas är bland annat partnerskapsbord, invånar-/kundråd och samarbete med intressegrupper med organisationer och aktörer inom tredje sektorn.

Verifieringen av främjandet av kostrelaterad hälsa bland invånarna i välfärdsområdet och utvärderingen av effekterna kräver gemensamt överenskomna verksamhetssätt och fungerande uppföljningssystem. Beslut och överenskomna åtgärder när det gäller kostrelaterad hälsa dokumenteras och genomförandet av dem rapporteras regelbundet i den regionala välfärdsberättelsen eller i rapporten om främjande av kostrelaterad hälsa som är en bilaga till den. Uppföljningen ska också inriktas på hur heltäckande näringsrekommendationerna genomförs och hur effektiva metoder och verksamhetsmodeller som används.

Främjandet av kostrelaterad hälsa följs upp och utvärderas med hjälp av självutvärderingsverktyg, uppgifter om genomförandet av åtgärderna samt nationella utredningar och registeruppgifter. Det viktiga är att livsstilshandledningen och kostbehandlingen dokumenteras på ett enhetligt sätt så att man kan dra nytta av uppgifterna i utvecklingen av den egna verksamheten samt som regionala och nationella jämförelse- och statistikuppgifter. Bedömningen av effektiviteten förutsätter att man utöver resultaten och effekterna även tittar på satsningarna på att främja kostrelaterad hälsa (Figur 3).

Uppföljningsverktyg och rapportering

VRN och Kommunförbundet har tillsammans med kommunerna och de regionala aktörerna publicerat [stödmaterial för att främja en bra kost](#) (på finska) för invånarna och klienterna inom främjandet av välfärd och hälsa. Stödmaterialet innehåller bland annat checklistor för kosten som är avsedda att användas i [kommunerna](#) (på finska) och [inom social- och hälsovårdstjänsterna](#) (på finska) för att ställa upp mål som stödjer en bra kosthållning, beslutfattande och uppföljning av genomförandet. Checklistan passar bra som verktyg både för temagrupper för främjande av välfärd och hälsa och för kost samt för beslutsfattare och tjänstemän som ansvarar för verksamheten. Checklistorna lämpar sig för uppföljning och resultaten kan rapporteras i välfärdsberättelsen.

För bedömningen av nuläget när det gäller måltider och matfostran inom småbarnspedagogiken och grundskolorna har man producerat verktyget [Nykytilä](#) (på finska), som synliggör åtgärderna för att främja kostrelaterad hälsa inom småbarnspedagogiken och grundskolorna. Utvärderingen görs i samarbete mellan personalen inom pedagogik, undervisning och måltidstjänster. Resultaten kan granskas på enhetsnivå och uppgifterna kan jämföras med [lägesuppgifterna som samlas in i kommun- och välfärdsområdesvis](#) (på finska). Bedömningen av nuläget kan antecknas i välfärdsplanen som en indikator för främjandet av kostrelaterad hälsa och resultatet kan rapporteras i välfärdsberättelsen.

Verifieringen och effektiviteten av främjandet av kostrelaterad hälsa beskrivs i figur 3 och på webbsidan [Ravitsemuksella hyvinvointia](#) (på finska). I alla VRN:s [kost- och måltidsrekommendationer](#) (alla rekommendationer är tillgängliga på svenska) har man samlat anvisningar och indikatorer för uppföljning av måltider, matfostran, kosthandledning och nutritionsbehandling på både enhets- och kommunnivå och för utvärdering av effekterna.

MER INFORMATION OM FRÄMJANDE AV KOSTRELATERAD HÄLSA

Statens näringsdelegation tillsatte i slutet av hösten 2021 en arbetsgrupp vars uppgift var att stödja kommunerna och välfärdsområdena i de nya social- och hälsovårdsstrukturerna när det gäller kontaktytorna kopplade till kost ([VRN:s uppdrag](#)) (på finska). Resultatet av arbetet har publicerats på [VRN:s webbplats](#) (på finska). Arbetsgruppen har ansvarat för utarbetandet av denna Policy Brief.

Arbetsgruppen har samarbetat intensivt med Sektionen för strukturer och metoder på Folkhälso-delegationen genom att delta i bland annat [Kontrollistan för rådgivningen om levnadsvanor](#) när det gäller näringsinnehållet. Arbetsgruppens arbete har fortsatt i Folkhälsodelegationens sektion för [främjande av motion och hälsosamma kostvanor i de nya social- och hälsovårdsstrukturerna och kontaktytorna](#).

Webbsidor om främjande av kostrelaterad hälsa (på finska): <https://www.ruokavirasto.fi/elin-tarvikkeet/terveytta-edistava-ruokavalio/ravitsemuksella-hyvinvointia/ravitsemusterveyden-edistaminen/>

Arbetsgrupp:

Aittola Kirsikka¹, Alanne Soili², Anttila Jaakko³, Jyväkorpi Satu⁴, Järvi Leea⁵, Koivumäki Terhi⁶, Kola-Torvinen Pia⁷ (fram till 28.2.2022), Lyytikäinen Arja (arbetsgruppens sekreterare)⁴, Manninen Marjaana^{4,7}, Niemi Anu⁸, Peränen Nina⁹, Pölonen Auli¹⁰, Raulio Susanna⁸, Ridanpää Soile¹¹, Sarlio Sirpa (arbetsgruppens ordförande)^{4,11}, Soljanlahti Maija¹² (fram till 30.11.2022), Suojanen Laura¹³, Tenkula Tarja¹⁴, Tilles-Tirkkonen Tanja¹⁵ och Valve Raisa¹⁶.

- 1 Östra Finlands universitet, RTY
- 2 Södra Österbottens sjukvårdsdistrikt (från och med 1.1.2023 Södra Österbottens välfärdsområde)
- 3 Järvi-Pohjanmaan perusturva (från och med 1.1.2023 Södra Österbottens välfärdsområde)
- 4 Statens näringsdelegation.
- 5 Norra Österbottens sjukvårdsdistrikt (från och med 1.1.2023 Södra Österbottens välfärdsområde)
- 6 Hjärtförbundet
- 7 Utbildningsstyrelsen
- 8 Institutet för hälsa och välfärd
- 9 Mellersta Finlands sjukvårdsdistrikt (från och med 1.1.2023 Mellersta Finlands välfärdsområde)
- 10 Birkalands sjukvårdsdistrikt (1.1.2023 Birkalands välfärdsområde)
- 11 Social- och hälsovårdsministeriet
- 12 Marthaförbundet
- 13 HUS
- 14 Kommunförbundet (fr.o.m. 1.1.2023 Välfärdsområdesbolaget Hyvil Ab)
- 15 Kuopio stad
- 16 Päijät-Sote (1.1.2023 Päijänne-Tavastlands välfärdsområde).

Ställningstagandet om åtgärder, Policy Brief, har godkänts och publicerats av Statens näringsdelegation, 2023